

Nye arbejdsløshedstal - maj 2010

Arbejdsløsheden falder trods lav vækst

Arbejdsløsheden fortsatte med at falde i maj måned på trods af, at væksten er moderat. Normalt kræves en gennemsnitlig vækst på 1½-2 pct. over en to-årig periode, for at ledigheden ikke stiger, og beskæftigelsen ikke falder. Med et fald i BNP på næsten 4¾ pct. sidste år og en vækst i 2010 omkring 1 pct. er udviklingen i arbejdsløsheden det seneste halve år højst overraskende. Udviklingen bliver ikke mindre overraskende, når man ser på beskæftigelsen. De sidste to kvartaler er beskæftigelsen faldet med 50.000 personer, mens arbejdsløsheden kun er steget med 11.000. Normalt vil ca. 75 pct. af beskæftigelsesfaldet blive til arbejdsløshed - ved denne krise har det været under halvdelen.

af arbejdsmarkedsøkonom **Erik Bjørsted**
& chefanalytiker **Frederik I Pedersen**

2. juli 2010

Analysens hovedkonklusioner

- Fra april til maj 2010 er den registrerede arbejdsløshed faldet med 2.000 fuldtidspersoner. Den registrerede arbejdsløshed er dermed 112.700 fuldtidspersoner, eller hvad der svarer til 4,1 pct. af arbejdsstyrken. Tælles de aktiverede med, er arbejdsløsheden uforandret 161.100 fuldtidspersoner (5,9 pct.). Stigende aktivering har altså trukket arbejdsløshedsfaldet i maj måned.
- Faldet i arbejdsløsheden sker til trods for, at væksten i 2010 tegner til kun at blive godt 1 pct., og BNP faldt med 4,75 pct. i 2009. Normalt skal væksten over en vis periode op på 1½-2 pct., før beskæftigelsen stiger, og arbejdsløsheden falder. Det er derfor en højst overraskende udvikling.
- Samtidig med at arbejdsløshedskurven er fladet ud, fortsætter beskæftigelsen med at falde markant. De seneste to kvartaler er beskæftigelsen faldet med 50.000 personer, mens arbejdsløsheden i samme tidsrum kun er steget med 11.000. Normalt omsættes ca. 75 pct. af beskæftigelsesfaldet til arbejdsløshed, men under denne krise har det indtil videre været under halvdelen. Under normale omstændigheder ville arbejdsløsheden derfor være steget 37.000.
- En af årsagerne er, at der er ca. 70.000 "usynlige arbejdsløse", som ikke modtager hverken dagpenge eller kontanthjælp og derfor ikke figurerer i statistikken.

Kontakt

Arbejdsmarkedsøkonom
Erik Bjørsted
Tlf. 33 55 77 15
Mobil 27 68 79 50
eb@ae.dk

Kommunikationschef
Janus Breck
Tlf. 33 55 77 25
Mobil 40 61 34 38
jb@ae.dk

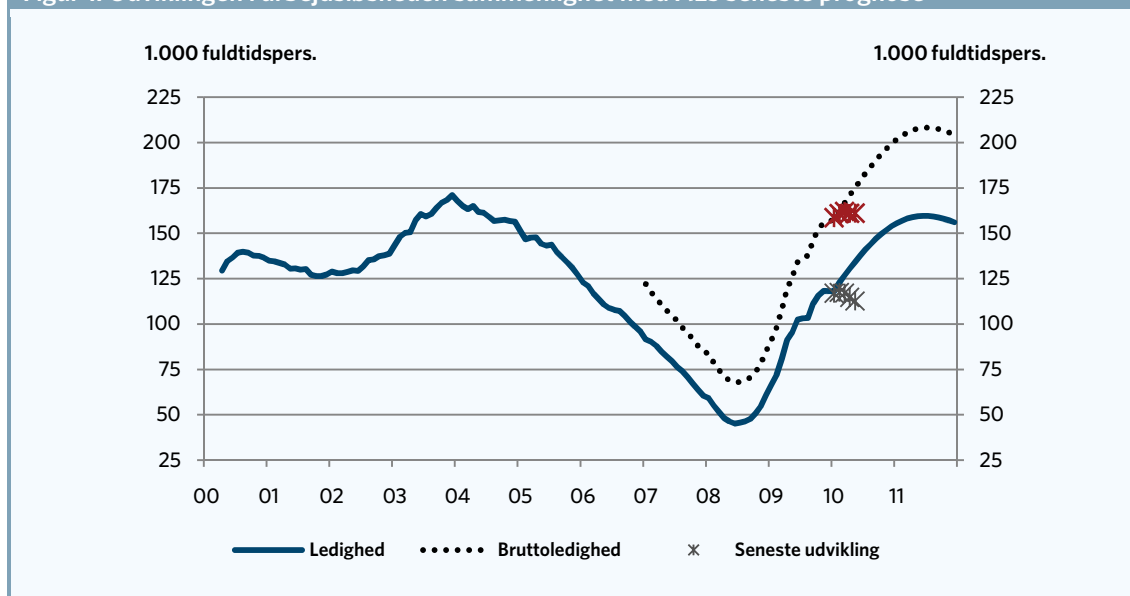
2.000 færre registrerede arbejdsløse i maj

Den registrerede arbejdsløshed er faldet med 2.000 fuldtidspersoner fra april til maj måned 2010. Dermed er den registrerede arbejdsløshed nu 112.700 fuldtidspersoner, hvilket svarer til en arbejdsløshedsprocent på 4,1 pct.

Tælles de aktiverede med, er arbejdsløsheden den seneste måned nogenlunde uændret således, at bruttoledigheden nu er 161.100 fuldtidspersoner (5,9 pct. af arbejdsstyrken). Dvs. at stigende aktivering forklarer faldet i arbejdsløsheden.

Figur 1 viser den seneste udvikling i den registrerede ledighed og bruttoledigheden sammenholdt med AEs prognose fra marts 2010. Som det fremgår, er både den registrerede ledighed og bruttoledigheden ikke steget som forudsagt i vores prognose.

Figur 1. Udviklingen i arbejdsløsheden sammenlignet med AEs seneste prognose

Kilde: AE på baggrund af ADAM.

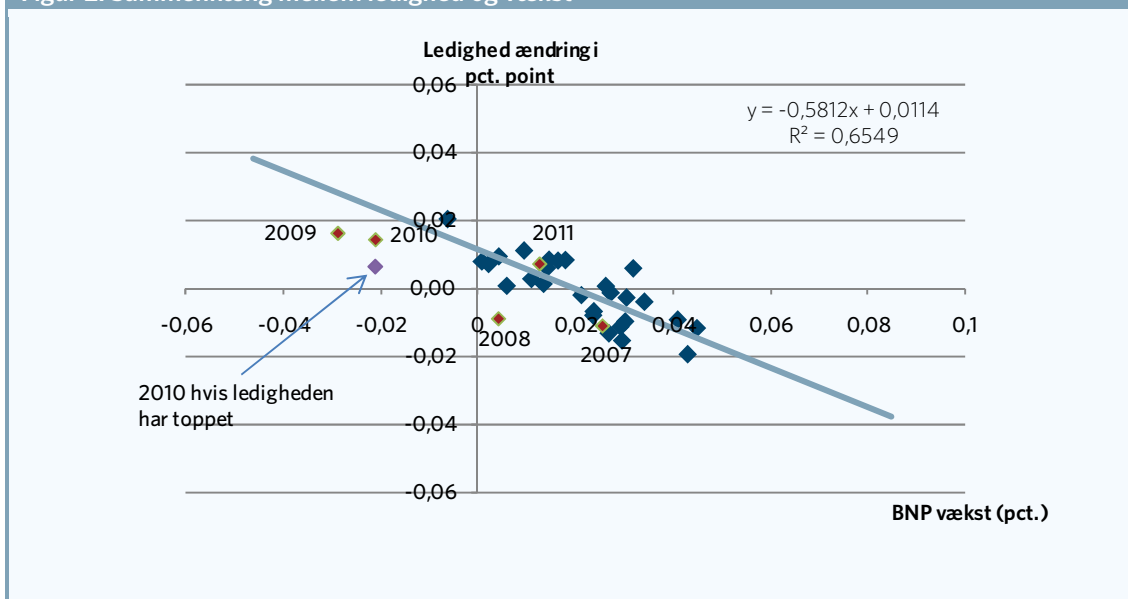
Udviklingen i arbejdsløsheden er en glædelig, men også en meget overraskende nyhed, i lyset af at væksten på nuværende tidspunkt er i underkanten af det niveau, som normalt kræves for at trække beskæftigelsen op og ledigheden ned. Samtidig er beskæftigelsen fortsat med at falde, selv om arbejdsløhedskurven er fladet ud. Fra 3. kvartal 2009 til 1. kvartal 2010 er beskæftigelsen faldet med 50.000 personer, mens ledigheden i samme tidsrum er steget med 11.000. Alene i 1. kvartal 2010 faldt arbejdsløsheden marginalt selvom beskæftigelsen ifølge de nyeste nationalregnskabstal faldt med næsten 13.000 personer. Den paradoksale udvikling afspejler, at der fortsat er en afvandring fra arbejdsstyrken. Siden toppunktet i 3. kvartal 2008 er arbejdsstyrken faldet med mere end 100.000 personer.

Der er med dagens tal ingen tvivl om, at vi kommer til at nedjustere vores prognose for arbejdsløsheden, men vi ser foreløbig ingen grund til at ændre vores vurdering af beskæftigelsesprognosen for 2010. Det betyder, at vi må nedjustere vores vurdering af arbejdsstyrken, der falder en del mere end ventet. Vi har stadig svært ved at se en generel vending på arbejdsmarkedet de nærmeste kvartaler, men kan heller ikke afvise, at vendingen kommer før 2011. Selvom vendingen skulle komme før, kan vi stadig ikke få øje på nogen stor fremgang på arbejdsmarkedet.

Normalt kræves en vækst på 1½ -2 pct. for at beskæftigelsen ikke falder

Figur 2 og 3 viser sammenhængen mellem væksten og udviklingen i hhv. arbejdsløshedsprocenten og beskæftigelsen for perioden 1980-2006 – såkaldte okun-kurver. Observationerne for årene 2007-2011, hvor 2010 og 2011 er baseret på AEs seneste prognose fra marts 2010, er markeret med rødt i figuren, men indgår *ikke* i beregningen af sammenhængen mellem vækst og ledighed/beskæftigelse. Det skyldes, at data efter 2006 ikke er endelige endnu i Nationalregnskabet. Væksten er opgjort som to års gennemsnit for at fange den forsinkelse, der ligger fra, at ændringer i væksten forplanter sig til arbejdsmarkedet. Hvad der sker på arbejdsmarkedet i et givent år, er således ikke kun afhængig af, hvad der sker med væksten i samme år¹.

Figur 2. Sammenhæng mellem ledighed og vækst

Anm.: Sammenhængen mellem vækst og udvikling i arbejdsløshedsprocenten er estimeret for 1980-2006, da 2006 er det seneste endelige år i Nationalregnskabet. Dvs. at observationerne for 2007 til 2011 ikke indgår i beregningen af den konkrete sammenhæng mellem vækst og beskæftigelse. Endvidere er væksten for et givent år beregnet som et gennemsnit af væksten i det pågældende år og væksten i det foregående år. Kilde: AE pba. ADAMs databank og egne beregninger.

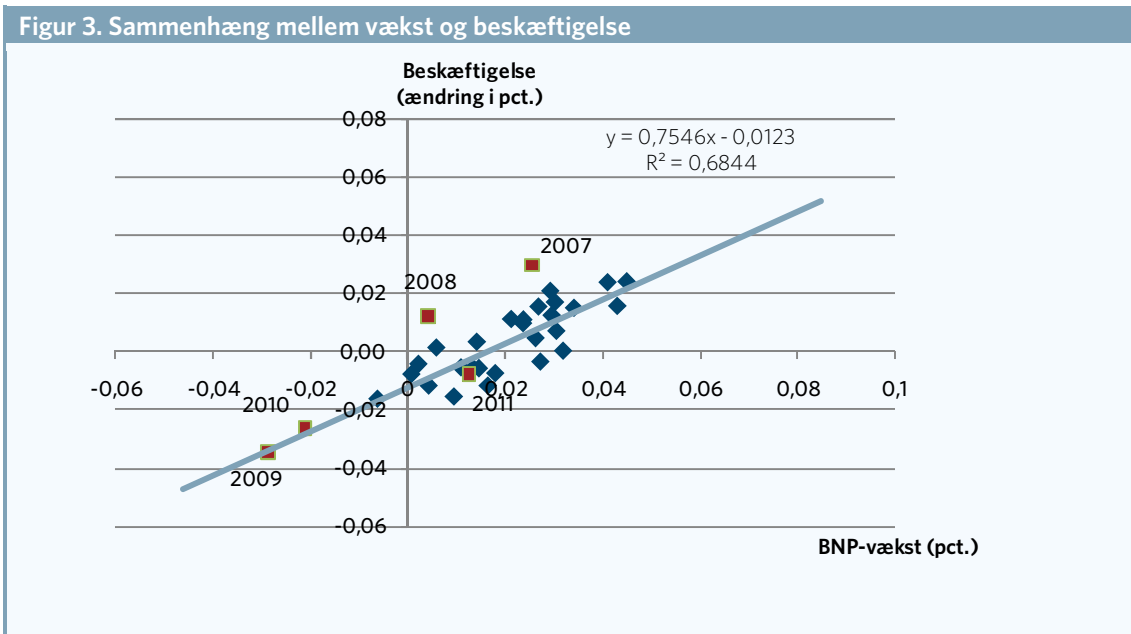
Figur 2 viser, at man over en to-årig periode normalt skal have en vækst over 2 pct., for at ledighedsprocenten ikke stiger. Som det fremgår af figuren, passer AEs prognose (2010 og 2011) meget godt med, hvad man kunne forvente på baggrund af den historiske sammenhæng mellem vækst og ledighed. Omvendt passer 2010, med den vækst der var sidste år, og den vækst der tegner sig i 2010, meget dårligt med, hvad man kunne forvente, hvis ledigheden har toppet nu. I forhold til den historiske sammenhæng skulle væksten i 2010 helt op på omkring 6 pct., hvis ledigheden skulle toppe allerede nu. Hvis væksten fra 1. kvartal 2010 på ½ pct. fortsætter de sidste tre kvartaler, lander væksten for 2010 som helhed kun på 1,2 pct.!

Det skal bemærkes, at ledigheden ifølge den historiske sammenhæng også burde være steget mere i 2009, end tilfældet var, ligesom arbejdsløsheden ikke skulle være faldet i 2008, hvor BNP faldt med ca. 0,9 pct. Det kan indikere, at forholdet mellem vækst og arbejdsløshed har rykket sig de allerseneste år.

¹ En gennemsnitlig vækst over to år giver således en langt højere forklaringsgrad og fit, sammenlignet med okun-kurven hvor man kun kigger på væksten i indeværende år.

Ser man i stedet på beskæftigelsen, der giver et mere dækkende billede af arbejdsmarkedet, fremkommer et lignende billede. Væksten skal i gennemsnit over en to-årig periode op over ca. 1½ pct., for at beskæftigelsen ikke falder. Det viser figur 3. Her er kravet til væksten i forhold til fremgang på arbejdsmarkedet altså lidt mindre. Det skyldes bl.a., at ikke kun arbejdsløsheden, men også ændringer i arbejdsstyrken, tager tilpasningen på arbejdsmarkedet.

Igen flugter AEs prognose for 2010 og 2011 godt med den historiske sammenhæng mellem vækst og beskæftigelse. Men også her afviger 2008 markant fra sammenhængen. Beskæftigelsesudviklingen modsat ledighedsudviklingen i 2009 passer dog langt bedre med vækstbilledet, hvilket skyldes, at beskæftigelsen i 2009 faldt mere end dobbelt så meget, som arbejdsløsheden steg.

Anm.: Sammenhængen mellem vækst og den procentvise udvikling i beskæftigelsen er estimeret for 1980-2006, da 2006 er det seneste endelige år i Nationalregnskabet. Dvs. at observationerne for 2007 til 2011 ikke indgår i beregningen af den konkrete sammenhæng mellem vækst og beskæftigelse. Endvidere er væksten for et givent år beregnet som et gennemsnit af væksten i det pågældende år og væksten i det foregående år. Kilde: AE pba. ADAMs databank og egne beregninger.

Figur 2 og 3 viser altså, at positiv vækst alene, under normale omstændigheder, ikke er nok til at trække beskæftigelsen med op og ledigheden ned. Væksten skal op over et vist niveau for, at beskæftigelsen stiger. Det skyldes, at produktiviteten (produktionen pr. ansat) herhjemme plejer at vokse med 1½-2 pct. Hvis en virksomhed derfor skal producere 1½-2 pct. mere, kan arbejdsgiveren bede sine medarbejdere om at løbe hurtigere, arbejde flere timer eller sætte farten op på deres maskiner og anlæg. Dertil kommer, at den positive afsmitning, væksten har på arbejdsmarkedet, kommer med nogen forsinkelse.

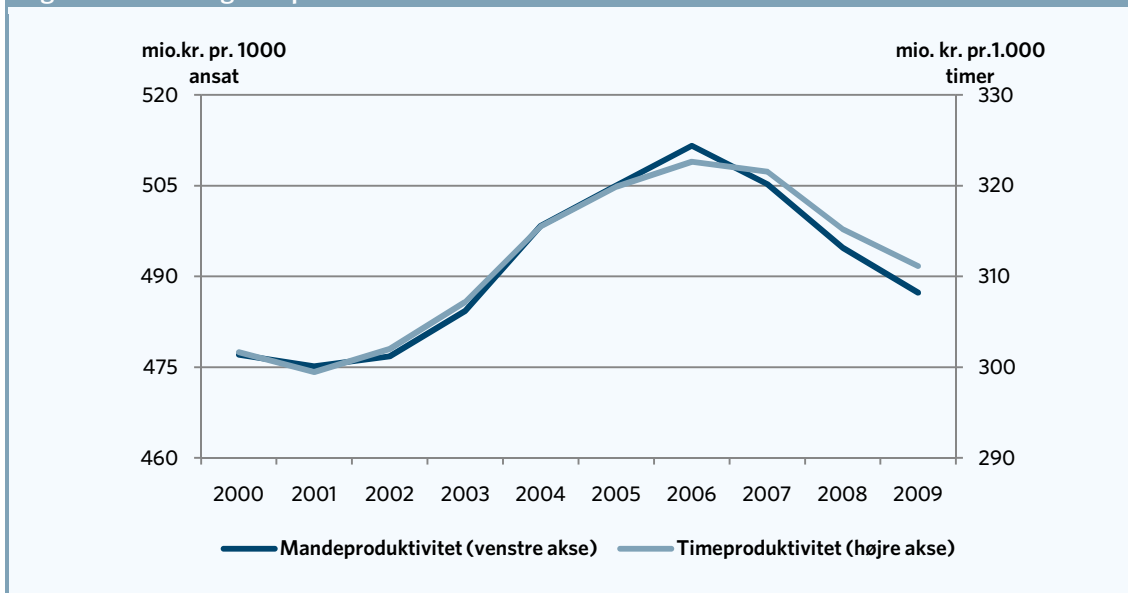
Med de seneste væksttal fra Nationalregnskabet fra Danmarks Statistik tegner væksten i 2010 til at blive på godt 1 pct. forudsat, at BNP de sidste tre kvartaler vokser med 0,4-0,5 pct., hvilket er pænt høje kvartalsvise vækstrater. Dermed bliver den gennemsnitlige vækstrate for 2009 og 2010 år under de påkrævede 1½-2 pct., der normalt kræves for, at beskæftigelsen ikke falder, og arbejdsløsheden ikke stiger. I det hele taget er det meget usikkert om, hvorvidt væksten resten af året vil ligge på 0,4-0,5 pct. i kvartalet. Påsken faldt tidligt i år, hvorfor væksten i 1.kvartal 2010 måske ligger kunstigt højt.

Mange nøgletal har haft en tendens til at vise meget høje vækstrater i 1. kvartal, hvorefter 2. kvartal har skuffet. Noget tilsvarende kunne man godt frygte med væksten i BNP.

Det er værd at bemærke, at produktiviteten herhjemme, hvad enten man ser på time- eller mandepro-
 duktiviteten, er faldet markant siden 2006 og i dag ligger på et niveau, som kun er lidt højere end i
 2003. Det fremgår af figur 4.

Faldet i produktiviteten har været så voldsomt, at hvis virksomhederne eksempelvis skal producere 2
 pct. mere, kan de faktisk efterkomme den øgede efterspørgsel ved at producere lige så meget pr. ar-
 bejdstime eller pr. ansat, som de kunne i 2004. Det illustrerer, at selv om en vending på arbejdsmarke-
 det med den nuværende moderate vækst i økonomien, skulle indtræffe nu, skal man heller ikke forven-
 te nogen jobfest i de kommende år.

Figur 4. Mande- og timeproduktivitet

Kilde: AE pba. ADAMs databank.

70.000 usynlige arbejdsløse

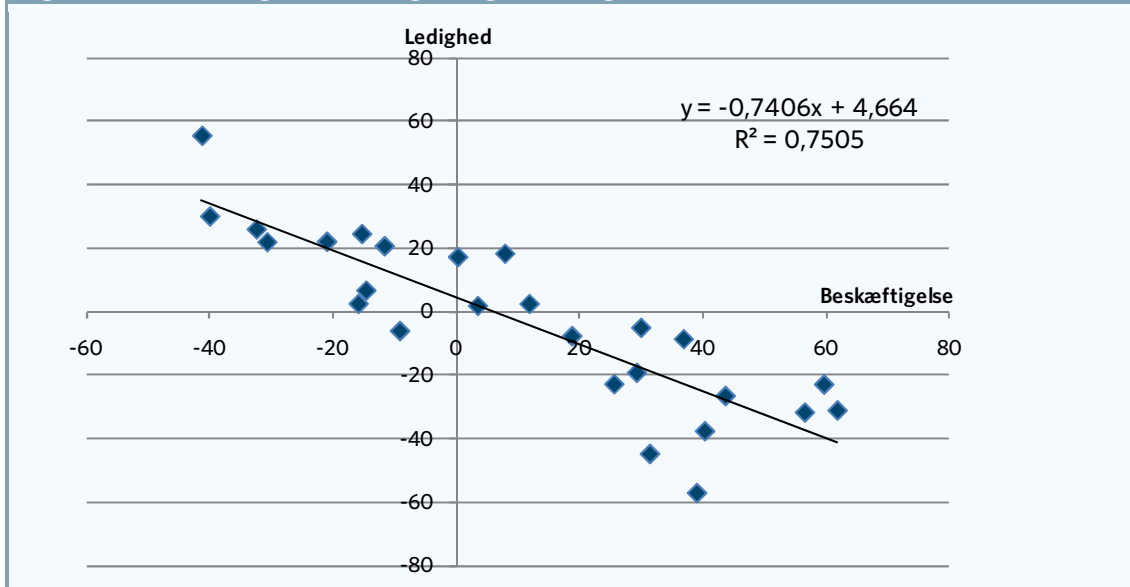
Som nævnt er udviklingen i arbejdsløsheden ikke kun overraskende i lyset af den moderate vækst, men
 også i lyset af, at beskæftigelsen fortsætter med at falde. Figur 5 viser sammenhængen mellem æn-
 dringen i beskæftigelsen og i arbejdsløsheden. Historisk er ca. 75 pct. af et beskæftigelsesfald blevet
 omsat til stigende arbejdsløshed (og vice versa). Ved denne krise er arbejdsløsheden steget langt un-
 der halvdelen af det fald, der er registreret i beskæftigelsen. Den registrerede arbejdsstyrke er dermed
 faldet langt mere end forventet.

En af hovedforklaringerne på, at beskæftigelsen *tilsyneladende* indtil videre er faldet mere end dobbelt
 så meget, som arbejdsløsheden er steget under denne krise, er, at der iflg. AKU-statistikken er ca.
 70.000 arbejdsløse, som hverken kan få dagpenge eller kontanthjælp, og som derfor ikke tælles med i
 ledighedsstatistikken. Siden 3. kvartal 2008 er denne gruppe steget med ca. 30.000 personer.

Andre forklaringer på den store forskel mellem beskæftigelsesfaldet og ledighedsstigningen er, at flere
 især unge tager en uddannelse, og at en del af den udenlandske arbejdskraft er taget hjem igen.

De svage grupper - kontanthjælpsmodtagere i match 2- og match 3-grupperne m.fl., personer på ledighedsydelse og førtidspensionister - har mistet fodfæste på arbejdsmarkedet i 2009. Disse grupper tælles ikke med i arbejdsstyrken, og gruppen er steget med ca. 10.000 personer i 2009. Dog modgår faldet i antallet af efterlønsmodtager ca. 60 pct. af de svage gruppers frafald på arbejdsmarkedet.

Figur 5. Sammenhæng mellem ledighed og beskæftigelse

Anm.: Der ses på perioden 1980-2006.
 Kilde: AE på baggrund af ADAMs databank.